

Stappenplan

Optimalisatie afvalbakken in de openbare ruimte

Water. Wegen. Werken. Rijkswaterstaat.

Wil je als gemeente aan de slag met de optimalisatie van afvalbakken, maar weet je niet waar je moet beginnen? Bekijk dan hieronder het stappenplan.

Bij alle stappen: Speel maximaal in op gelegenheid (kunnen) en motivatie (willen)

- Maak afvalbakken aantrekkelijk, opvallend/vindbaar, bereikbaar en schoon.
- Maak gebruik van ratio (waarde van schoon, help mee), emotie (adoptie, interactieve of speciaal vormgegeven afvalbakken) of onbewuste gedragsbeïnvloeding (nudging, door stapjes, stickers, posters.)

STAP 1 Breng de huidige situatie in kaart

Metten is weten. Breng de huidige situatie in kaart door alle afvalbakken op kaart in te tekenen. Als er verschillende afvalbakken aanwezig zijn geef dit dan ook aan (omvang, kleur, etc.). Maak, bijvoorbeeld door kleurgebruik, onderscheid naar gebiedstypen (winkelgebied, woonwijk, OV, fietsroute, recreatie etc.). Geef daarna ook de staat van beheer en onderhoud aan (zowel technische staat als zaken als schoonheid, scheefstand etc.). Start met het monitoren van de vullingsgraad en breng vervuilde plekken (afvalbakken waar veel afval omheen ligt en/of hotspots waar geen afvalbakken staan) in kaart. Let hierbij ook locaties waar ongewenst gedrag voorkomt en analyseer dit gedrag. Het analyseren van gedrag doe je door te observeren wat er gebeurt en door wie. Breng als het kan de kosten voor beheer en onderhoud in kaart.

STAP 2 Bepaal plaatsingscriteria en leg deze vast

Als tweede stap worden plaatsingscriteria per gebiedstype bepaald. Gebruik hiervoor de monitoringsresultaten uit stap 1 en de kennis die er is binnen de eigen organisatie (buitendienst). Bepaal per gebiedstype:

- Of je in desbetreffend gebiedstype in principe wel of geen afvalbakken wilt plaatsen.
- Op welke locaties afvalbakken worden geplaatst (kernwoorden: logisch, consequent, onderlinge afstand, looplijnen, etc.).
- Welk type afvalbak en volume nodig is per locatie/gebiedstype.
- Pas waar mogelijk gedragsbeïnvloeding toe en/of betrek burgers.

Stel de uitgangspunten vast en maak ze bekend binnen de organisatie. Maak vervolgens een nieuwe kaart (bak handhaven, verplaatsen, vervangen, weghalen) en leg ook deze voor aan bijvoorbeeld de buitendienst.

STAP 3 Kies de beste afvalbak(ken)

Pas bij de keuze voor de afvalbak gedragskennis toe. Denk aan "gelegenheid" (grootte, vormgeving, etc.), motivatie (kleurstelling groen of blauw, opvallende vormgeving of gebruik van licht/geluid) en pas nudges en primes toe (o.a. voetstapjes, stickers, schoonboodschappen, tidyman).

STAP 4 Communiceer over de veranderingen

Voorkom weerstand door inwoners te betrekken bij de voorbereidingen en tijdig op de hoogte te stellen van de veranderingen. Denk na over eventueel toepassen van adoptie van afvalbakken bijvoorbeeld op locaties waar afvalbakken anders zouden verdwijnen. Bereid het verandertraject goed voor door te zorgen voor een nulmeting (en nameting achteraf). Gebiedsbeheerders kunnen en grote rol spelen bij de communicatie. Communiceer transparant over het doel van de veranderingen, communiceer zowel op de website als op bijvoorbeeld de afvalbak zelf. Ondersteun het personeel van de reinigingsdienst en zorg dat zij van de veranderingen en de plaatsingscriteria op de hoogte zijn.

STAP 5 Beheer de afvalbakken

Stel een uitvoeringsplan op met daarin ambitie, plaatsingscriteria, aanpak voor plaatsen, legen, onderhouden en monitoren, afspraken over participatie, communicatie, controlerondes, wie bepaalt of er wel of niet een bak bij mag. Let voor wat betreft het legen van de afvalbakken op kwaliteitsniveau (maximale vullingsgraad, ledigingsfrequentie etc.). Maak afvalbakken regelmatig schoon en verwijder stickers en graffiti direct. Zorg ook voor een goed onderhouden omgeving. Maak gebruik van een monitoringschema en gebruik de resultaten om bij te sturen.